

En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården (SOU 2021:19)

Tullverket har granskat betänkandet mot bakgrund av myndighetens uppdrag och hur förslaget kan komma att påverka myndighetens verksamhet.

Tullverkets ställningstagande

Tullverket välkomnar utredningen. Det är angeläget att frågor kring försörjningsberedskapen inom hälso- och sjukvården adresseras. Tullverket vill samtidigt framföra ett antal synpunkter relaterade till myndighetens roll som varukontrollerande myndighet.

I dag har Tullverket begränsade kontrollbefogenheter för sjukvårdsprodukter när de kommer från ett annat EU-land eller ska föras ut till ett annat EU-land. Narkotiska läkemedel samt injektionssprutor och kanyler omfattas av lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen (inregränslagen) och kan därmed kontrolleras av Tullverket vid in- eller utförsel. Övriga sjukvårdsprodukter omfattas inte av inregränslagen, vilket innebär att Tullverket inte har befogenhet att kontrollera dessa varor. Vid allvarliga händelser i fredstid där det kan finnas behov av införsel- och utförselrestriktioner för sjukvårdsprodukter även i EU-trafiken kan detta medföra problem.

För Tullverkets del skulle det krävas ökade resurser om vi både ska upprätthålla dagens nivå av införselkontroller samtidigt som vi ska bygga upp en motsvarande kontrollförmåga för exportkontroll i händelse av att det vid en kris skulle krävas export- eller utförselbud eller inskränkningar enligt krigshandelslagen (1964:19).

I samband med Covid19-pandemin infördes ett antal exportspärrar för läkemedel som skulle exporteras från Sverige. Då hade Tullverket ett begränsat antal varukoder som skulle stoppas och fick även ett systemstöd från Taric-sektionen i Bryssel för att underlätta hanteringen. Vid ett framtida exportförbud på specifika läkemedel skulle Tullverket troligen behöva ha tillgång till samma form av systemstöd, dvs. att man skapar antingen nya taric-koder för läkemedlet i fråga eller specifika tilläggs-koder för just det läkemedlet. Tullverket kommer inte att kunna spärra ut specifika läkemedel eller aktiva substanser utan ytterligare insatser i form av systemstöd.

När det gäller reprocessing av medicinsk utrustning kan Tullverket omöjligen avgöra om en medicinsk utrustning som ska föras in eller ut ur landet är reprocessad eller inte. Om någon form av handelshinder gentemot tredje land skulle införas i händelse av kris skulle Tullverket inte kunna särskilja en återanvänd vara från en ny vara då varukoderna inte ger

utrymme för den distinktionen. Därmed skulle Tullverket inte heller kunna stoppa den här typen av varor med mindre än att man stoppar hela flödet och utifrån undersökning avgör om det handlar om använda eller oanvända varor, något som Tullverket varken har resurser till eller som rimmar med vårt samhällsuppdrag att underlätta handeln i det legala flödet.

När det gäller samarbete avseende produktion av sjukvårdsprodukter med andra nordiska länder vill Tullverket uppmärksamma på att ett samarbete med Norge kanske inte kommer att löpa lika smidigt som med Finland och Danmark i en krissituation, eftersom Norge inte är med i EU. Vid import från Norge gäller anmälningsskyldighet enligt artikel 139 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen (tullkodex). I artikel 158 i tullkodex regleras att alla varor ska deklarerars genom en tulldeklaration vid införsel. Varor som förs ut ur gemenskapen ska anmälas för utförsel enligt artikel 267 i tullkodexen.

Tullverket vill i detta sammanhang också lyfta behovet av en översyn av den s.k. beredskaps- och fullmaktslagstiftningen samt behovet av en förbättrad lagstiftning för framtida krishantering.

Ärendets handläggning

I detta ärende har generaltulldirektören Charlotte Svensson beslutat. Föredragande har varit verksjuristen Karin Engstrand. I den slutliga handläggningen har även överdirektören Fredrik Holmberg och rättschefen Karin Erlingsson deltagit.

TULLVERKET

Charlotte Svensson

Kopia till:

Finansdepartementet, S3

Tullverket

Verksledningsstaben

Kommunikationsavdelningen

Avdelningarna Kontroll och Uppbörd